

bivali poletni pozimi itd. Večinoma sklepa iz rizb na stenih.

Arheologija nam dalje pripoveduje, kako se je človek duševno razvijal v tisočih, morda celo v milijon letih in ta razvoj zasleduje od prvega človeka pa prav do zgodovinske dobe.

Pri tem pa se naide izvanredno sličnost med duševnim obzorjem prvih ljudi in med duševnim obzorjem otroka. In prikaže se nam resnica, da je razvoj vsega človeštva podoben razvoju posameznega človeka.

Primerjajmo risanje v votlini ter risanje otroka, ki vstopi v šolo. Opazimo takoj skoro popolno sličnost. Oboje je torej risanje na prvi stopnji razvoja.

Kakor nam pa rizbe diluvialnega človeka pripovedujejo s čim se je pečal in kaj ga je zanimalo, ravnotako nam razodenejo risbe otrok, ki so izvršene brez tujega vpliva, kaj otroka zanima in s čim se najbolj v svoji duši peča. Razodevalo nam torej del otrokovega obzorja.

Da je risanje jezik, ki včasih natančneje razjasni kak pojem kakor beseda, to je itak dovolj dokazano.

Slov. Šol. Matica je leta 1903. izdala Schreinerjevo: »Analizo duševnega obzorja otroškega itd.«, kjer pisec poudarja važnost take analize s pomočjo jezika, t. i. vprašani in odgovorov. Ali se ne bi taka analiza dala izvršiti tudi s pomočjo risanja?

Ko učenci prvokrat rišejo, naj se jim pusti prosta volja: naj narišejo, kar hočejo. Risbe zberemo in jih pregledamo.

- S pomočjo te analize razvidimo:
1. kaj otroka najbolj zanima.
 2. katere predmete že pozna.
 3. kako natančno pozna dotične predmete glede njihovih bistvenih delov.
 4. ali ima smisel za snaznost, za red itd.

Mnogo lahko doženemo s pomočjo take analize kar bi drugače le z dolgim občevanjem z učenci spoznali.

Kdor se zanima za to stvar, naj si nabavi Suharjevo: »Das Zeichnen in der Volksschule«, I. del.

Koristno bi bilo, če bi izvedle vse šole začetno risanje. Material naj bi zbralo učiteljsko društvo, ki naj postavi poseben odsek za izvršitev analize.

Začetek šolskega leta je tu, torej čas, ko se lahko predlog izvrši: zajo je treba hitre odločitve in potem dela.

Miroslav Zor.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Delegatom in gostom I. državne skupščine dne 8. in 9. novembra v Zagrebu.

Pričetek I. državne skupščine v Zagrebu je dne 8. novembra ob 8. uri zjutraj v dvorani hrvatske sabornice na Markovem trgu. Obvezna dolžnost delegatov je, prisostvovati vsem razpravam skupščine. Oni imajo pravico glasovanja.

Iz Ljubljane odhajamo na skupščino v ponedeljek, dne 7. novembra z opoldanskim vlakom točno ob 12.06; iz Maribora odhaja vlak okrog 10. ure predpoldan. V Zagreb dospemo okoli 5. ure popoldan. Po dohodu vlaka se je zglasiti v Bogovičevi ulici št. 7, kjer dobimo stanovanjske nakaznice, delegati tudi izkaznice za skupščino.

V vlakcu oziroma v Zagrebu dobe naši delegati s strani našega poverjenstva pooblastila. Tako pooblastilo mora imeti vsak delegat.

Izkaznice za polovično vožnjo po južni železnici smo razposlali na vse priglase udeležence potom okrajnih društev. Ako bi še kdo potreboval tako izkaznico od Zidanega mosta naprej, naj se zgasi tamkaj pri vlakcu. Opozorjamo še enkrat naše udeležence, da bodo veljale kupljene cele vozovnice tudi za povratek, zato naj se ne oddajo pri izhodu v Zagrebu.

Po dosedanjih prijavah bo naša udeležba na zagrebški skupščini častna. Dolež prijavljenih udeležencev je nad 150. Na veselo svidenje!

UJU poverj. Ljubljana.

1. seja ožjega sosveta UJU poverj. Ljubljana, dne 20. oktobra.

(II. upravno leto.)

I. Jugoslov. Matica priporoča z dopisom propagando za razprostranje radirk in mladinske knjižice »Malaj in Malon« v prid družbe. — Se je že priporočilo v Tovarišu.

II. Kamniško, kočevsko, kranjsko in radovljiško društvo protestirajo proti napadom listov na učiteljski stan. — Se vzame na znanje in objavi v »Učit. Tovarišu«.

III. Tov. M. Kosce v Trebnjem se obrača na organizacijo v zadevi stana-rine in kuriva na podlagi rešitve svoje vloge s strani viš. šol. sveta, ki izvaja, da se zadeva ne more poprej urediti, dokler ne izide k šol. zakonu izvršilna naredba, ki se je zahtevala pri ministrstvu prosvete, a še ni dospela. — Sklene se za-vejo urediti na državni skupščini.

IV. okraj. šol. nadz. tov. P. Flerè pošilja predloge k izpremembi pravil UJU. — Poverilo se naši zastopniki v glavnem odboru UJU, da predlagajo poseben odsek za preosnovo pravil, ki bo predelal pravila s posebnim ozirom na novo notranjo ureditev države na podlagi ustave in z ozirom na potrebne izpremembe, ki so se pokazale tekom dosedanje upravne dobe.

V. Obširna debata se razvije o »društvu meščansko-šolskega učiteljstva«, ki je sklenilo na svojem celjskem zborovanju, da tvori svojo lastno organizacijo izven UJU. — Sklene se še enkrat opozoriti društvo na osodopolen korak, ki bi ga storili meščansko-šolski tovariši z izstopom iz naših okrajnih društev. Nadalje se jim na njihovo prošnjo naznani, da jim je naše glasilo toliko časa na razpolago, dokler se nahajajo v vrstah naše organizacije.

VI. Za I. državno skupščino v Zagrebu se javijo s strani našega poverjenstva sledeči samostojni predlogi:

1. UJU v Beogradu naj izposluje k šolskemu zakonu z dne 23. julija 1919 izvršilno naredbo v zadevi stana-rine in kuriva, česar Slovenija doslej še ne uživa. — Utemeljuje tov. Anton Gnuš.

2. V ministrstvo prosvete naj se vpo-kliče kot referent in poznavalec sloven-skega šolstva ljudskošolski učitelj iz Slo-venije na predlog UJU poverj. Ljubljana. — Utemeljuje tov. Luka Jelenc.

3. UJU v Beogradu deluj z vso silo na to, da se naredba v zadevi ukinitja draginskih doklad preko 6-mesečnega bolniškega dopusta takoj prekliche, ker je socialna krivična in našim stanovskim interesom kvarna. — Utemeljuje tov. Rudolf Dostal.

4. Pragmatika javnih nameščenecv. Razmerje učiteljstva do te pragmatike. V koliko je bilo učiteljstvo, v UJU organi-zirano, zastopano v anketi za izdelavo te pragmatike? Ako se je to zastopstvo za-mudilo, naj se skuša to naknadno popra-viti. — Utemeljuje tov. Josip Lapajne.

VII. UJU poverjenstvo Ljubljana je podpisalo 20.000 K državnega posojila. — Pri tej priliki se konstatira, da se je slo-vensko učiteljstvo častno odzvalo pozivu na podpis državnega posojila tako aktiv-ro kot tudi glede propagande med na-rodnom.

VIII. Sklene se, da se imenuje tov. Plesničarja za knjižničarja biblioteke UJU poverj. Ljubljana in se ga pozove, da se izjavi, ako je voljan prevzeti, ure-diti in voditi knjižnico organizacije.

Gospodarska organizacija.

— Radovljiško okrajno učiteljsko društvo razpošilja sedaj na vse predse-dnike okrajnih učit. društev bloke za Učit. konvikt. Tiskarna pa je napravila na-pako, ker je označila kot založnico deško osnovno šolo na Jesenicah mesto okraj-no učit. društvo. Ko smo zapazili napa-ko, se je ni dalo več popraviti. Upamo, da ta napaka ne bo nikogar motila. — Za odsek: Drago Hudé.

Društvene vesti.

+ Vabilo. Učiteljsko društvo za ormoški okraj zboruje v četrtek dne 10. novembra 1921, ob 14. uri — po zaprilek — v mestni šoli v Ormožu po nastopnem sporedu:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja in zadnje odločbe seje.
2. Dopisi.
3. Poročilo okraj. šol. nadzornika P. Flereta o novouvedenih šolskih tiskovinah.
4. Poročilo o I. državni skupščini UJU v Zagrebu.
5. Slučajnosti.

Omenj se, da je predpoldne zborovanje nemogoče, ker je takrat seja okraj. šol. sveta, ka-tere se morata udeležiti okraj. šol. nadzornik in društveni predsednik.

+ Radovljiško okrajno učiteljsko društvo je zborovalo dne 8. t. m. na Koroški Beli. Obenem se je vršila tudi zapisnega učiteljstva. Po pred-sednikovem pozdravu in spominu na kralja Os-voboditelja je tov. nadzornik podal par navodil o poslovanju. Tov. Šega je interesantno preda-val o selitvi ptič, za kar se ga je naprosilo, da objavi poročilo v »Popotniku«. Tov. Schiffrer je referiral o blakih za učit. konvikt. Sklenilo se je dalje, da se vrnejo »Učiteljski tiskarni« zem-ljividi, ki jih je izdelal dr. Jevta Dedijev, ker imajo mnogo nemških imen in prejšnje deželne meje. Sklenila se je tudi ostra resolucija zoper podivljane napade nekaterih časopisov na učiteljska in šole, ki se glas: Prihodnje zborova-nje se vrši dne 7. decembra t. l. v Radovljici.

Okrajna učiteljska društva so stanovske or-ganizacije, v katerih so učitelji vseh političnih prepričanj. Dolžnost stanovskih organizacij je, da visoko dvignejo svoj glas, kadar se blati učiteljski stan. Zadnji čas so nekateri slovenski li-sti započeli ostudno in divjaško gonjo proti šol in učiteljstvu. Naj pride napad od katerekolisibo-ke strani, stojimo slovenski učitelji in učiteljice vzvišeni nad tako surovostjo in podlostjo.

Da izve vsa jugoslovanska javnost, da si slovenski učitelj ne pusti pobijati svojega ugleda in teptati svoje časti, podajemo sledeči protest in poziv:

I. Radovljiško učiteljsko društvo, včlanjeno v UJU, poverjenstvo Ljubljana, zbrano na svojem zborovanju dne 8. oktobra 1921, v Koroški Beli, protestira najodločneje proti vsem ne-sramnim izbruhom pobesnele časnikarske gonje, proti vsem ogabljenim napadom zadnjega časa v raznih slovenskih listih na šolo in celokupni učiteljski stan. Z vsem zaničevanjem obsojamo naj-odločneje to nečuvno, dobro premišljeno, jav-no blatenje šole in učiteljstva.

II. Pozivljamo učno upravo, da stori nemu-doma vse primerne korake, da se štiti šola in naš stan pred takimi prostaškimi izbruhi podiv-ljane žurnalistike.

Pripominimo, da sta bili resoluciji z viharim odobravanjem sprejeti od vseh navzočih, bodisi demokratov, klerikalcev, nar. socialistov in soc. demokratov in so pri glasovanju vsi dvignili roke.

+ Kamniško učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek dne 13. oktobra t. l. ob 10. uri v šol-skem posojilu v Radovljah. Navzočih je bilo 67 članov društva.

Tovariš predsednik Tomo Petrovec je v svojem pozdravnem nagovoru zbrane učiteljs-tva orisal življenje in smrt blagopokojnega ve-likga kralja Petra I. Osvoboditelja ter končal svoj govor s trikratnim »slava«-klici blagopokoj-nemu velikemu kralju in trikratnim »živio«-klici kralju Aleksandru.

Nadalje je omenil tovariš predsednik, da bo-do prihodnjega zborovanja sestavil imenik neor-ganiziranega učiteljstva. Vsak, ki zapušča okraj, naj javi to predsedstvu društva, da ne bo zmeš-njav radi blaginje. Od nenavzočih članov so se opravičili vsi, razen ene tovarišice.

Ker je bil nadzornik šolskih vrstov, tovariš Fran Črnogaj na dan zborovanja drugje zapri-slen, bo predaval o kmetijsko - prirodnoznansem pouku na prihodnjem zborovanju meseca no-vembra.

Po čitanju zapisnika zadnjega zborovanja, je referiral tovariš Fran Jordan o množinskem ro-dilniku v srbo - hrvaščini. Končal je svoj referat z besedami: Učimo se srbo - hrvaščine: 1. iz spoštovanja do bratov Srbov, ki so nas osvobo-dili; 2. zaradi lepote jezika; 3. zaradi tega, ker smo učitelji!

Tovariš Ciril Petrovec je podal nato zani-miv referat o srbo - hrvaški narodni pesmi. Drugi del tega referata bo na željo vseh podal na enem prihodnjih zborovanj. Gospod nadzornik Kante je podal nato polasnja glede novih šolskih tiskovin in glede treh novih predmetov v ljud-ski šoli, in sicer srbo - hrvaščine, deških ročnih del in kmetijsko - prirodnoznansega pouka.

Pri slučajnostih je apeliral tovariš predse-dnik na učiteljstvo za podpis državnega posojila.

Za I. državno skupščino UJU v Zagrebu se je priglasila kot delegatinja tovarišica Ela Tav-čar, učiteljica v Domžalah, kot predsednikov na-mestnik pa tovariš Janko Tomaž, nadučitelj v Moravčah.

Nato se je poslovil tovariš predsednik od to-variša Antona Turka, nadučitelja iz Dola, ka-te-rega službeni kraj bo od 1. XI. naprej spadal pod ljubljansko okolkico.

H koncu je staval tovariš Anton Ormek re-solucijo, ki je bila z 59 glasovi proti enemu glasu z navdušenjem sprejeta in se glas:

Učiteljstvo kamniškega okrajnega učiteljske-ga društva izreka sledeče:

1. Svoj najodločnejši protest proti pisavi ča-sopisa »Jugoslavija« in drugih listov, ki napada-jo vse v UJU včlanjeno učiteljstvo na tak način da mu do sedaj ni primere.
2. Poziva učiteljstvo naj proti vsem takim li-stom izjavi konsekvence.
3. Poziva šolsko oblast naj najde pot, da se prepreči taki nekvificirani napadi, ki jemlje-jo učiteljstvu brez vzroka ves ugled.

Po sprejetju te resolucije je tovariš predse-dnik zaključil zborovanje.

+ Mariborsko učiteljsko društvo je zboro-valo v sredo 12. t. m. Manjkalo je samo par čla-nov, ki se navadno odlikujejo s svojo varnostjo.

Po predsednikovem pozdravu je zaklacio zbrano članstvo trikratno »slavo« umrlemu kra-lju Osvoboditelju in trikratni »živio« kralju Alek-sandru. Novo vstopivši tovarišici Meščikovo in Kristlovo, kakor tudi tovariš Šegulo predsednik iskreno pozdravi. Prav tako želi obilo sreče onim tovarišicam in tovarišem, ki so si od zad-njega zborovanja do danes zamenjali samski stan s sladkim bremenom zakonskega jarma.

Zapisnik se prečita in odobri.

Dopisi in ukrepi odbora se vzamejo na zna-nje oziroma odobre. Povdariti je še posebej pri-tesn odbora, ki ga je poslal imenom edinstva po-verjenstva o ukinitju draginskih doklad bolni-ktm. Prav umestna je bila pripomba predse-dnika, da v našem stanu ni še do sedaj nihče zbolel vsled lenobe. Včasih se je bolnikom učiteljem dr-žala še posebna denarna podpora, sedaj se jim

pa še to zemlje in sicer ravno takrat, ko bi naj-bolje potrebovali.

Poročilo delegata o glavni skupščini v Ro-gaški Slatini se odobri.

Nato je poročal tovariš Silih kot predsednik našega lepo se razvijajočega pedagoškega krož-ka o osamosvojitvi istega v samostojno društvo. Idealnim in pridnim, dasi ne ravno številnim delavcem v tem krožku, postaja delokrog še premanjen. Želijo si razmaha na zunan in na zno-traj. Zastavili so si visoke in dalekosežne cilje, katere more uresničiti le lastno društvo, ne pa samo odsek. Pedagoški krožek kot samostojno društvo hoče pritegniti k sodelovanju vse, ki se zanima za vzgojo širom bodoče mariborske oblasti, ali pa tudi še preko njenih mej. V njem naj se osredotoči vse znanstveno delovanje in raziskavanje o moderni psihologiji in peda-gogiki. To društvo naj postane vez, ki spaja razne kategorije učiteljstva od najnižje do naj-više stopnje na tem polju, ne pa vrzel. Razvije naj se pošteno in tekmovanje v dosegu teh ciljev, ne pa cepljenje.

Zborovalci so vse to uvideli ter lepim ide-iam, ki naj bi skoro postale meso in kri, so do-prinesli precejšnjo gnotno žrtev ter skoro so-glasno pritrtili, da naj postane dosedanj naš odsek pedagoški krožek samostojno društvo.

V odsek za učiteljski paraščaj sta bila volje-na razun dosedanjega člana načelnika Kožna še Klemenčič in Milčinski. Naprositi pa je še me-ščansko šolsko učiteljstvo, kakor tudi dosedanje sodelavce na trgovski šoli, da pošljejo svoje za-stopnike v ta odsek, da bomo skupno delovali za svoj bodoči paraščaj. Odsek bode pričel v najkrajšem času z delom.

Sprejme se predlog tov. predsednika, da se pozove mestni šolski svet, naj se nemudoma konstituira in prične delovati. Toliko časa nismo imeli pravega mestnega šolskega sveta in sedaj ga imamo, vendar pa ne pride do dela, ker so nastale neke difference pri imenovanju zastopni-ka cerkve. Radi enega člana vendar ne bode trpela institucija!

Tov. Hren predlaga, da naj izvede naše po-verjenstvo UJU po svojih okrajnih društvih natan-čno statistiko zaposlenosti oziroma sodelova-nja učiteljstva pri kaiturnih in gospodarskih dru-štvih izven šole. Na eni strani nam bodri in silj k takemu letu šolskega oblašt, na drugi strani pa vi-dijo naši nasprotniki učiteljstvo samo takrat, ko prejme plačo in kadar ima počitnice. Taka sta-tistika bode najboljši odgovor na zgoraj in spo-daj. — Predlog se sprejme.

Blagajnik tov. Alt opozarja, da ima prijav-ke za »Učit. zdraviliški dom v Slatini« in je pripravil preveziti pobiranje in odpošiljanje me-sečnih obrokev. Naj bi našel obilo zgasilcev!

Predavanje tov. Malenška o spominih na Macedonijo, je radi prekratkega časa odpadlo. Zborovanje je trajalo tri ure in je pokazalo veli-ko zanimanje in pozornost ter enotnost. Tokrat tudi ni bilo opaziti takozvanih »predčasnih ube-z-nikov«. Na bil vsa zborovanja v tem šol-skem letu vsaj približno taka tudi v tem oziru!

+ Učiteljsko društvo za kočevski okraj je zborovalo dne 15. t. m. v Kočevju. Navzočih je bilo 47 društvnikov. Zborovanje sta poselila tudi okr. glavar dr. Ogrin, nadzornik Jos. Novak in pa gosta Julka Hočvarjeva, učiteljica in šestan, učitelj srbohrvaščine, oba iz Ptuja.

Tovariš predsednik A. Mervli otvoril zboro-vanje, pozdravi navzoče in preide k dnevnemu redu. Na dnevnem redu je bilo poročilo o našem zborovanju v Rogaški Slatini. Poročal je tov. predsednik, ki je nakratko narisal par glavnih točk iz svojega referata, ki ga je imel na skup-ščini. Njegovim izvajanjem je sledilo učiteljstvo z vso pozornostjo.

Glede napadov na učiteljstvo po časopisih po-roča, da je odbor poslal na poverjenstvo UJU v Ljubljano posebno vlogo, v kateri izraža svoj gnuš blatičnem stanu in upa, da bo v tem vprašanju poverjenstvo na višku svoje naloge, brez vsa-kega ozira na desno in levo — eventualne so-krivce žalostne afere, pa naj zadene kazen. O na-metavanem skupnem nastopu vsega učiteljstva okraja — kjeja nadzornika I. Novaka, pride učiteljsvo po daljši stvarni debati do žalostne a resnične ugotovitve, da smo še preveč strankar-sko orientirani in razdrojeni v korist demago-gom, a sebi v škodo. Idejo pa učiteljstvo pozdrav-lja, kot znanilko boljše prihodnosti.

Nadaljna točka dnevnega reda je bila: preda-vanje tov. Alf. Završnika — risanje na osnovnih šolah v zvezi z rokotvornim poukom. Predavanje je bilo teoretičnega in praktičnega značaja. Za lažje umevanje so bile razstavljene slike, kakor tudi razna ročna dela. Zelo lepe so bile kombina-cije tov. J. Trošta — praktična uporaba narodnih motivov.

Na zborovanju so bile potem še sprejete so-glasno naslednje, po tov. Faknu predlagane utemeljevalne resolucije:

1. Vsled neobhodne potrebe rešitve važnejših šolskih zadev se sklene, da se naprosi višji in okrajni šolski svet, da izposlujeta potrebna sred-stva in ukreneta vse potrebno, da se uradna učiteljska konferenca vrši še v tekočem šol. letu. Učiteljstvo, ki uvideva res veliko potrebo konfe-rence, je sklenilo, da se iste tudi udeležijo toda sa-mo za enkrat, če se mu povrnejo vsaj faktični stroški za potovanje.

2. Predlaga se, da naj se upelje za vse učiteljsvo posebn — Šolski uradni list — v katere-m naj bi izhajale vse naredbe in zakoni, ki se tičejo učiteljstva, takoj, ko stopijo v veljavo. Ta-